

**МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЦЕНТР
РАЗВИТИЯ НАУКИ И ТЕХНОЛОГИЙ**

**МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
«ИНТЕРНАУКА»**

Сборник тезисов научных трудов

**XL МЕЖДУНАРОДНАЯ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ
КОНФЕРЕНЦИЯ:
«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ
СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ»**

«28» марта 2019

**Харьков–Вена–Берлин
2019**

**МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЦЕНТР
РАЗВИТИЯ НАУКИ И ТЕХНОЛОГИЙ**

**МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
«ИНТЕРНАУКА»**

Сборник тезисов научных трудов

**XL МЕЖДУНАРОДНАЯ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ:**

**«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ
СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ»**

«28» марта 2019

Збірник тез наукових праць

**XL МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ:
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ НАУКИ»**

«28» березня 2019

Abstracts of scientific papers

**XL INTERNATIONAL
SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE:
«ACTUAL PROBLEMS OF MODERN SCIENCE»**

March 28, 2019

**Харьков– Вена–Берлин
2019**

Актуальные проблемы современной науки: сборник тезисов научных трудов XL Международной научно-практической конференции (Харьков–Вена–Берлин, «28» марта 2019 года) / Международный научный центр развития науки и технологий, 2019. — 52 с.

В сборнике представлены материалы XL Международной научно-практической конференции: «Актуальные проблемы современной науки».

Материалы публикуются на языке оригинала в авторской редакции.

Редакция не всегда разделяет мнения и взгляды автора. Ответственность за достоверность фактов, имен, географических названий, цитат, цифр и других сведений несут авторы публикаций.

При использовании научных идей и материалов этого сборника, ссылки на авторов и издания являются обязательными.

© Авторы статей, 2019

© Международный научный центр
развития науки и технологий, 2019

© Международный научный журнал
«Интернаука», 2019

Редакционная коллегия

Глава редакционной коллегии: **Тарасенко Ирина Алексеевна** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Заместитель главы редакционной коллегии: **Коваленко Дмитрий Иванович** — кандидат экономических наук, доцент (Украина)

Заместитель главы редакционной коллегии: **Золковер Андрей Александрович** — кандидат экономических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Румянцев Анатолий Александрович** — доктор технических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Сергейчук Олег Васильевич** — доктор технических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Беликов Анатолий Серафимович** — доктор технических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Мельник Виктория Николаевна** — доктор технических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Наумов Владимир Аркадьевич** — доктор технических наук, профессор (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Луценко Игорь Анатольевич** — доктор технических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Пахрутдинов Шукриддин Илесович** — доктор политических наук, профессор (Республика Узбекистан)

Член редакционной коллегии: **Степанов Виктор Юрьевич** — доктор наук по государственному управлению, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Дегтярь Андрей Олегович** — доктор наук по государственному управлению, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Дегтярь Олег Андреевич** — доктор наук по государственному управлению, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Колтун Виктория Семеновна** — доктор наук по государственному управлению, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Щербан Татьяна Дмитриевна** — доктор психологических наук, профессор, Заслуженный работник образования Украины, ректор Мукачевского государственного университета (Украина)

Член редакционной коллегии: **Цахаева Анжелика Амировна** — доктор психологических наук, профессор (Российская Федерация, Республика Дагестан)

Член редакционной коллегии: **Сунцова Алеся Александровна** — доктор экономических наук, профессор, академик Академии экономических наук Украины (Украина)

Член редакционной коллегии: **Денисенко Николай Павлович** — доктор экономических наук, профессор, член-корреспондент Международной академии инвестиций и экономики строительства, академик Академии строительства Украины и Украинской технологической академии (Украина)

Член редакционной коллегии: **Кухленко Олег Васильевич** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Чубукова Ольга Юрьевна** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Драган Елена Ивановна** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Захарин Сергей Владимирович** — доктор экономических наук, старший научный сотрудник, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Скрипник Маргарита Ивановна** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Ефименко Надежда Анатольевна** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Мигус Ирина Петровна** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Смолин Игорь Валентинович** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Шинкарук Лидия Васильевна** — доктор экономических наук, профессор, член-корреспондент Национальной академии наук Украины (Украина)

Член редакционной коллегии: **Гоблик Владимир Васильевич** — доктор экономических наук, кандидат философских наук, доцент, Заслуженный экономист Украины (Украина)

Член редакционной коллегии: **Заруцкая Елена Павловна** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Вдовенко Наталия Михайловна** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Копилюк Оксана Ивановна** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Ниценко Виталий Сергеевич** — доктор экономических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Шевчук Ярослав Васильевич** — доктор экономических наук, старший научный сотрудник, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Рамский Андрей Юрьевич** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Мухсинова Лейла Хасановна** — доктор экономических наук, доцент (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Задерей Петр Васильевич** — доктор физико-математических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Байчоров Александр Мухтарович** — доктор философских наук, профессор (Республика Беларусь)

Член редакционной коллегии: **Ильина Антонина Анатольевна** — доктор философских наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Сутужко Валерий Валериевич** — доктор философских наук, доцент (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Стеблюк Всеволод Владимирович** — доктор медицинских наук, профессор криминалистики и судебной медицины, Народный Герой Украины, Заслуженный врач Украины (Украина)

Член редакционной коллегии: **Щуров Владимир Алексеевич** — доктор медицинских наук, профессор, главный научный сотрудник лаборатории коррекции деформаций и удлинения конечностей (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Свиридов Николай Васильевич** — доктор медицинских наук, главный научный сотрудник отдела эндокринологической хирургии, руководитель Центра диабетической стопы (Украина)

Член редакционной коллегии: **Иоелович Михаил Яковлевич** — доктор химических наук, профессор (Израиль)

Член редакционной коллегии: **Сопов Александр Валентинович** — доктор исторических наук, профессор (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Свинухов Владимир Геннадьевич** — доктор географических наук, профессор (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Сенотрусова Светлана Валентиновна** — доктор биологических наук, доцент (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Кузава Ирина Борисовна** — доктор педагогических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Бабина Юлианна Ивановна** — докторантка (Республика Молдова)

Член редакционной коллегии: **Коньков Георгий Игоревич** — кандидат технических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Русина Юлия Александровна** — кандидат экономических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Белялов Талят Энверович** — кандидат экономических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Сибирянская Юлия Владимировна** — кандидат экономических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Щепанский Эдуард Валерьевич** — кандидат экономических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Криволапов Василий Сергеевич** — кандидат экономических наук, доцент (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Саньков Петр Николаевич** — кандидат технических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Артюхов Артем Евгеньевич** — кандидат технических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Филева-Русева Красимира Георгиева** — кандидат психологических наук, доцент (Республика Болгария)

Член редакционной коллегии: **Баула Ольга Петровна** — кандидат химических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Вавилова Елена Васильевна** — кандидат сельскохозяйственных наук, доцент (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Вицентий Александр Владимирович** — кандидат математических наук, доцент (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Мулик Екатерина Витальевна** — кандидат наук по физическому воспитанию и спорту, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Олейник Анатолий Ефимович** — кандидат юридических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Химич Ольга Николаевна** — кандидат юридических наук (Украина)

Член редакционной коллегии: **Фархитдинова Ольга Михайловна** — кандидат философских наук (Украина)

СОДЕРЖАНИЕ

СЕКЦИЯ 1. ГОСУДАРСТВЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ	9
Kaliuga Oleg	
Ukraine's stock market in 2018.....	9
СЕКЦИЯ 2. ЭКОНОМИЧЕСКИЕ НАУКИ	11
Василечко Наталія Ярославівна	
Стратегія email-маркетингу як інструмент управління комунікаціями стейкхолдерів	11
Воскресенська Тетяна Ігорівна	
Специфіка викладання бухгалтерського обліку за спеціальністю фінанси в Україні та Польщі: порівняльний аспект.....	16
Данило Світлана Іванівна	
Роздрібна торгівля: сутність та історичні етапи розвитку	18
Поливяний Андрій Анатолійович	
Показники результативності управління позиковим капіталом підприємства	22
СЕКЦИЯ 3. ИСТОРИЧЕСКИЕ НАУКИ.....	27
Вабищевич Александр Константинович	
Искусство книжной гравюры XVIII века в работах Иосифа Гочемского...27	
СЕКЦИЯ 4. ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ	31
Кушнерова Тетяна Євстафівна	
Технології здоров'я збереження: практико-орієнтований проект «Профілактика захворювань органа зору»	31
СЕКЦИЯ 5. ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ.....	34
Єрохін Віктор Федорович, Полякова Анастасія Сергіївна, Сбоев Роман Юрійович	
Перспективи впровадження процедур розв'язання конфліктів на фізичному рівні в телекомунікаційних системах з протоколом МДКН-ВК.....	34
Козловская Виктория Александровна, Белов Владимир Михайлович	
Разработка оконного приложения «Тест определения характерологических свойств личности»	39

Мірошник Костянтин Артурович	
Щодо необхідності реформування систем автоматичної генеруючих електростанцій	42
СЕКЦИЯ 6. ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ	44
Гомон Андрей Михайлович	
Спас обретенный и брошенный. Из неопубликованного и забытого Л. Н. Андреева: «Нерукотворный образ» (1915)	44
СЕКЦИЯ 7. ЮРИДИЧЕСКИЕ НАУКИ	47
Шпіляревич Вікторія Вікторівна	
Окремі аспекти дослідження заходів безпеки за кримінальним законодавством Республіки Молдова.....	47

Секция 1.

ГОСУДАРСТВЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ

Kaliuga Oleg
*PhD in Public Administration,
Senior Lecturer of the Department of
Management and Administration
Kharkiv State Academy of Culture
Kharkiv, Ukraine*

UKRAINE'S STOCK MARKET IN 2018

The main task of the stock market is to ensure the flow of capital from the financially surplus sectors in the economy. This is done through securities trading, because they are commodities in the stock market [3].

The total volume of issues of securities issued by the National Securities and Stock Market Commission in January-July 2018 amounted to UAH 30.83 billion, which is down by UAH 47.4 billion in comparison with the corresponding period of 2017 (UAH 78.4 billion) [3].

During January-July 2018, the Commission registered 62 issues of shares worth 13.4 billion UAH. Compared to the same period of 2017, the volume of registered shares issued decreased by UAH 53 billion [3].

Significant volumes of share issues that significantly influenced the overall structure of registered share issues during the period indicated were registered by the following companies in order to increase the authorized capital, in particular: Bank Forward JSC.

During January-July 2018, the Commission registered 53 bonds of enterprises worth 3.4 billion UAH. Compared to the same period of 2017, the volume of registered bonds of enterprises increased by UAH 349 million.

During January-July 2018, the Commission registered 1 issue of option certificates for 55 million UAH. During the corresponding period of 2017, 2 issues were registered for the amount of UAH 32 million [4].

The results of the comprehensive assessment of the compliance of the national system of Ukraine with the requirements of the international

recommendations of the FATF showed that the overall level of compliance is 73% [2]. In particular:

- a) legal system — 83% compliance;
- b) financial system — 68% ;
- c) the institutional system — 78% ;
- d) international cooperation — 79% .

Further development of the stock market depends on specific state measures in the field of financial system development.

To improve the situation on the stock market, you need to take a number of measures. The main function that the securities market has to fulfill is to provide cash capital to the needs of the country's economy by creating a mechanism for accumulation, distribution and redistribution of funds from a person who has free investment resources to a person who needs such resources for development [1].

References

1. Dyehtyar A. O., Kalyuha O. O. Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnya rozvytkom rynku ipotechnoho kredytuvannya v Ukraini / Ekspert: paradyhmy yurydychnykh nauk i derzhavnoho upravlinnya: elektronne naukovye vydannya: zbirnyk. — 2018. — № 1 (1) — lystopad. — Kyiv: DP "Vydavnychyy dim "Personal", 2018. — S. 22–30.
2. Official site of The Financial Action Task Force URL: <http://www.fatf-gafi.org/>
3. Official site of the National Commission on Securities and Stock Market URL: http://www.ssmc.gov.ua/user_files/content/58/1499943860.pdf.
4. On Securities and Stock Market Law of Ukraine on February 23, 2006. — № 3480-IV.

Секция 2. ЭКОНОМИЧЕСКИЕ НАУКИ

Василечко Наталія Ярославівна
*аспірантка кафедри управління та адміністрування
Навчально-наукового інституту «Каразінська школа бізнесу»
м. Харків, Україна*

СТРАТЕГІЯ EMAIL-МАРКЕТИНГУ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ СТЕЙКХОЛДЕРІВ

Для сучасних підприємств пріоритетними цілями управління комунікаціями стейкхолдерів є не швидкий продаж, а завоювання лояльності. Email-маркетинг представляє собою один із дійових інструментів для побудови комунікацій між стейкхолдерами. Результатом побудови стратегії email-маркетингу буде збільшення лояльності стейкхолдерів до компанії та збільшення продажів.

Стратегія email-маркетингу як інструменту управління комунікаціями стейкхолдерів має ряд переваг. Розглянемо їх на рис. 1.

Стратегія email-маркетингу спрямована на роботу з цільовою аудиторією, яку утворюють користувачі мережі Інтернет та розпов-

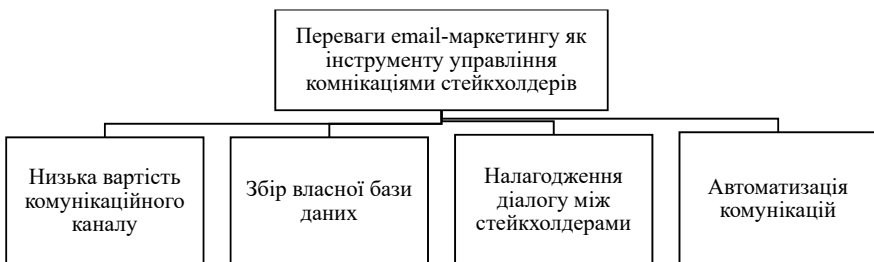

Рис. 1. Переваги email-маркетингу як інструменту управління комунікаціями

Джерело: складено автором за джерелами [3, с. 68; 4, с. 199]

сюджена у компаніях, які користуються електронною поштою, як засобом комерційного зв'язку, для залучення потенційних клієнтів.

За даними дослідження щодо маркетингу у промисловому секторі, проведеному компанією Regalix серед представників бізнесу, email-маркетинг визнали найбільш ефективним в досягненні комунікаційних цілей компанії 72% опитаних [1, с. 2].

На теперішній час, стратегія email-маркетингу застосовується для вирішення таких завдань:

- інформування стейкхолдерів про товари та послуги компанії;
- розширення бази стейкхолдерів;
- збільшення кількості продажів;
- формування системи лояльності.

Управління комунікаціями стейкхолдерів у стратегії email-маркетингу будуються на основі листів. Розглянемо їх класифікацію у таблиці 1.

Таблиця 1

Класифікація комунікаційних листів у email-маркетингу

№ з/п	Вид листів	Визначення
1.	Транзакційні	Це листи, які надсилаються стейкхолдерам у відповідь на його дії на сайті.
2.	Інформаційні	Вид листів з корисною звісткою для стейкхолдерів. Такі листи надсилається для підтримки і збільшення лояльності потенційних та постійних стейкхолдерів. У інформаційному листі міститься виключно релевантний і корисний контент.
3.	Рекламні	Це вид листів, який заохочує здійснити прямі продажі. Це звістки про акції, добірки конкретних товарів, рекомендованих стейкхолдерам, опис послуг та переваг компанії.
4.	Автореспондент	Під цією групою листів розуміють серію інформувальних листів у відповідь на дії стейкхолдерів. Прикладом такого ланцюжка повідомлень є алгоритм, коли у відповідь на звернення, запускається серія листів з корисною інформацією.
5.	Анонс	Це листи, які повідомляють про подію, новини або заходи. У таких листах слід наголошувати на корисній інформації без додаткової комерційної реклами.

Джерело: складено автором за джерелами [2, с. 187; 4, с. 210]

Для оцінки ефективності стратегії email-маркетингу, використовується певний набір показників, відстежуючи які, компанія удосконалює систему управління комунікаціями стейкхолдерів. Розглянемо їх у таблиці 2.

Для формування ефективної стратегії email-маркетингу як інструменту управління комунікаціями стейкхолдерів слід дотримуватися таких принципів:

Таблиця 2

Показники ефективності стратегії email-маркетингу

№ з/п	Показник	Визначення
1.	Кількість підписок	Обсяг бази стейкхолдерів. Слід зазначити, що чим більше база цільових адресатів, тим більше прибутку приносить email-маркетинг. Для збору цільової бази стейкхолдерів використовуються безліч методів, найбільш популярним з яких є купівля бази даних. Однак, слід виділити метод обміну електронної адреси одержувача на цінну пропозицію: наприклад, безкоштовний корисний контент, купон на знижку, місце на вебінарі.
2.	Кількість відкритих листів	Показник відображає скільки користувачів відкрили надісланий лист. Основними методами підвищення даної метрики є постійне тестування й оптимізація заголовків і контенту листів. Цікава подача email-листа викликає інтерес і сприяє відкриттю.
3.	Кількість цільових дій	Ця метрика відображає, скільки адресатів, які відкрили email-лист, виконали цільову дію. Основними факторами, що впливають на цей показник, є дизайн і контент. Слід зазначити, що важливими є: зміст листа, оформлення та кольорові рішення.
4.	Кількість відписок і повідомлень, позначених як «Спам».	Якісна стратегія email-маркетингу передбачає відсоток відписок у розмірі 10–12%. Цей показник прийнято вважати нормою для бази розсилок серед стейкхолдерів.
5.	Показник конверсії	Коефіцієнт цільових дій, виконаних стейкхолдерами після відкриття email-листа. Цей коефіцієнт залежить від багатьох факторів, серед яких: якість посилання, ефективність ресурсу, зацікавленість стейкхолдерів.

Джерело: складено автором за джерелами [1, с. 3–6; 2, с. 231]

- сегментування стейкхолдерів. Необхідно персоналізувати листи і переконатися, що навіть при масовій відправці кожному адресату приходить максимально корисна пропозиція. Сегментація бази ще до відправки листів значно підвищує конверсію розсилки [1, с. 4];
- оформлення листів. Дизайн листів повинен бути витриманий в єдиному стилі компанії, він полегшує навігацію всередині самого листа, а за допомогою акцентування в оформленні, можна виділити заклик до дії, посилення на презентацію товару або послуги, кейс тощо;
- стилістика тексту. Текстовий контент email-розсилки, як і будь-який інший матеріал компанії, повинен бути: грамотним, цікавим, актуальним і корисним для стейкхолдерів, відповідним до заявленої тематики. Крім пропозицій товарів або послуг, в листах добре сприймається цікава експертна інформація;
- час розсилки. Оптимальний час для розсилки — це ранок, початок робочого дня. Втім, це не виключає експериментів: наприклад, розділити базу адрес на загальні і особисті, і відправляти листи на корпоративні адреси вранці, а на особисті — після обіду;
- забезпечення подальшого контакту. Для цього необхідно стежити за актуальністю представлених в листі комерційних пропозицій та супроводжувати їх контактними даними відповідальних менеджерів.

Таким чином, для того, щоб стратегія email-маркетингу стала ефективним інструментом управління комунікаціями стейкхолдерів, потрібно слідувати певними етапами. Розглянемо їх на рис. 2.

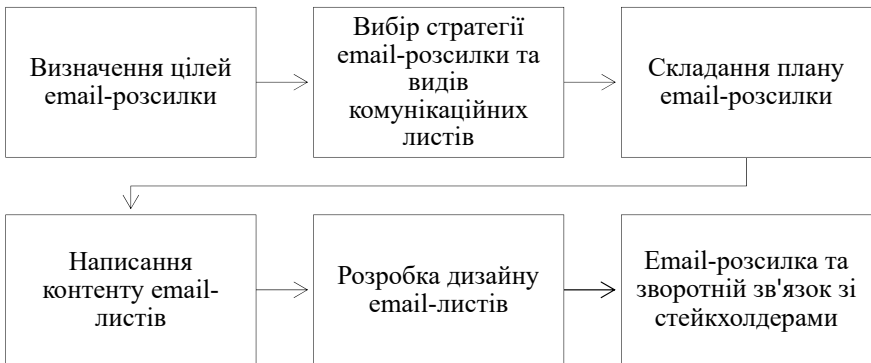

Рис. 2. Етапи формування стратегії email-маркетингу

Джерело: розроблено автором

Таким чином, email-маркетинг як інструмент управління комунікаціями стейкхолдерів дозволяє зібрати базу стейкхолдерів на тематичних ресурсах, спільнотах і блогах, сформувати імідж компанії як надійного партнера через пряме спілкування зі стейкхолдерами та уникнення зайвих витрат.

Література

1. Буй Т. Г., Гаврилів І. Я. Розвиток електронної комерції як інструмент підвищення конкурентоспроможності українських компаній. Наукові записки. Економічні науки. 2015. № 172. С. 1–7.
2. Вебер Л. Эффективный маркетинг в Интернете. Социальные сети, блоги, Twitter и другие инструменты продвижения в Сети: Москва: Манн, Иванов и Фербер, 2010. 315 с.
3. Ілляшенко С. Сучасні тенденції застосування Internet-технологій у маркетинг. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2011. № 4(2). С. 64–74.
4. Лук'янець Т. І. Маркетингова політика комунікацій: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2000. 380 с.

Воскресенська Тетяна Ігорівна
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку та аналізу
Національний університет «Львівська Політехніка»
м. Львів, Україна*

СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ ФІНАНСИ В УКРАЇНІ ТА ПОЛЬЩІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ

Викладання бухгалтерського обліку для економічних спеціальностей має особливості, які обумовлюються специфікою спеціальності і фактичним рівнем використання знань з бухгалтерського обліку тією чи іншою професією. Фахівець з будь-якої економічної професії в певній мірі використовує бухгалтерські документи чи бере участь у відображенні господарської операції (здійснення платежів від імені підприємства, тощо).

Дисципліна бухгалтерський облік за спеціальністю фінанси, банківська справа та страхування в НУ «Львівська політехніка» вивчається у третьому семестрі і охоплює 150 год., або 5 кредитів. Тематика лекційних і практичних занять побудована таким чином, що спочатку вивчаються ази організації і ведення бухгалтерського обліку, згодом вивчаються будова та особливості формування балансу, заповнення основних його статей, особливостей плану рахунків, решту тем курсу присвячено розгляду бухгалтерського відображення господарських процесів, які відбуваються на підприємстві, постачання ресурсів, виробництво, збут. Заключною темою є вивчення особливостей формування звіту про фінансові результати «прибутки і збитки». Основні акценти при вивченні бухгалтерського обліку зосереджені на особливостях спеціальності фінанси, оскільки фахівці за цією спеціальністю на підприємстві керують грошовими потоками, планують надходження і видаток коштів, аналізують фінансовий стан підприємства, тому детально вивчається баланс та звіт про фінансові результати.

Дисципліна бухгалтерський облік, яка викладається в університеті «Марії Сковдовської К'юрі» (Польща) за спеціальністю фінанси та оподаткування, розрахована на 2 семестри. В першому семестрі студенти покроково вивчають баланс і особливості його формування та подання суб'єктами господарювання. В другому семестрі вивчають родини рахунків, які безпосередньо можуть використовуватися фахівцем за спеціальністю фінанси та оподаткування, відповідно до займаної посади.

Тобто концептуально вивчення бухгалтерського обліку за спеціальностями фінанси та оподаткування (в університеті «Марії Сковдовської К'юрі, Польща), фінанси банківська справа та оподаткування (НУ «Львівська політехніка», Україна) певним чином подібне. В обох вузах зосереджена увага на детальному розгляді тих тем, які безпосередньо пов'язані з професіями фінансист чи фінансовий аналітик.

З урахуванням того, що розвиваються інформаційні системи, то при вивченні бухгалтерського обліку за цими спеціальностями доцільно було б крім лекційних практичних, семінарських проводити і лабораторні. На лабораторних роботах студенти мали б змогу ознайомитися із найбільш використовуваними на практиці програмними продуктами, які використовуються при веденні обліку і формуванні та подачі звітності. Можливість використання цих продуктів під час вивчення дисципліни дасть можливість фахівцю з фінансів в оперативному режимі часу проводити відповідний аналіз діяльності підприємства, використовуючи наявну бухгалтерську документацію. Доцільним на лабораторних роботах було б вивчення особливостей використання системи клієнт-банк, яка дозволяє у віддаленому режимі за наявності відповідного програмного забезпечення та ключів здійснювати платежі та стежити за банківським рахунком підприємства. Ведення лабораторних робіт потребує реалізації відповідних змін у навчальні плани спеціальності.

Данило Світлана Іванівна
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри товарознавства та комерційної діяльності
Ужгородський торговельно-економічний інститут КНТЕУ
м. Ужгород, Україна*

РОЗДРІБНА ТОРГІВЛЯ: СУТНІСТЬ ТА ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ

Торгівля є найважливішою сферою формування і стабілізації споживчого ринку, координуючою ланкою в системі міжгалузевих, регіональних та міжрегіональних зв'язків, дієвим механізмом задоволення соціальних потреб.

Вона є однією з могутніших галузей економіки будь-якої держави як за обсягом діяльності, так і за чисельністю зайнятого в ній персоналу, а підприємства цієї галузі є найбільш масовими.

Історія розвитку торгівлі — найважливіша складова історії розвитку економіки в цілому. У. Бернстайн писав: «Схильність до торгівлі і обміну є частиною людської природи, і будь-яка спроба її придушити кінець кінцем приречена на провал».

Існує багато трактувань поняття «торгівля». Торгівля, з економічної точки зору, має чітко окреслений сенс і зміст. У літературі добре відомі три майже класичні визначення торгівлі Р. Ван-дер-Боргта, В. Лексіса та І.-Ф. Шера. Р. Ван-дер-Боргт давав таке визначення торгівлі: «Торгівля є подоланням просторового, часового і особистого роз'єднання між споживачем і виробником». В. Лексіс дає поняття торгівлі в такому вигляді: «Торгівля є придбанням, шляхом обміну і купівлі, продуктів і перепродажа їх з метою отримання прибутку». У цьому визначенні істотним є виділення мети торговельної діяльності — отримання прибутку і здійснення цієї діяльності у вигляді промислу. І.-Ф. Шерр в його відомій книзі «Вчення про торгівлю» писав, що «Торгівля є обмін продуктів між окремими членами господарства, який організований за законами господарської доцільності».

Призначення торгівлі полягає в тому, щоб активно впливати на виробництво з метою збільшення випуску товарів відповідно до платоспроможного попиту населення, добиватися підвищення якості товарної пропозиції, розширення і поліпшення її асортименту. Торгівля повинна забезпечувати прискорення обігу капіталу і вартості. І.-Ф.

Шерр виділяв три форми відособленості між виробником і споживачем, які повинні подолати торгівля: просторову, часову і суб'єктну.

Відомий дослідник торгівлі кінця ХІХ ст. В. Покровський писав, що «торгівля — промислова діяльність, мета якої долати перешкоди, що розділяють виробників і споживачів у часі і просторі». Це визначення, як зазначає вчений, ширше загально визнаного, відповідно до якого сутність торгівлі полягає у покупці господарських благ для їх перепродажу за більш високими цінами. Торгівля — це господарська діяльність з обігу купівлі-продажу споживчих товарів. Торгівля, яка здійснюється на основі проведення бартерних угод (без використання грошей) є бартерною торгівлею.

Л. Брагін зазначав: «Торгівля — це форма товарного обігу, що здійснюється за посередництвом грошей. Торгівля — особлива діяльність людей, яка пов'язана із здійсненням актів купівлі-продажу і є сукупністю технологічних і господарських операцій, які спрямовані на обслуговування процесу обміну».

Отже, економічна наука трактує поняття «торгівля» досить різнобічно і широко. Можна відмітити, що основною складовою визначення сутності торгівлі є її характеристика як сукупності відносин обміну, що відображають процеси купівлі-продажу споживчих товарів. Торгівля у сенсі економічних відносин товарно-грошового обміну — досить складне, багатогранне й динамічне явище, тому намагатися охарактеризувати в одному визначенні усі її сутнісні ознаки, складові, засади та специфіку функціонування, на наш погляд, просто неможливо.

Основними формами здійснення торгівлі є оптова та роздрібна торгівля. Оптова торгівля полягає у продажі споживчих товарів роздрібним торговцями, промисловим, комерційним, інституційним або іншим професійним користувачам, іншим оптовим торговцям, у пов'язаних із цим підприємствах (організаціях) [1].

Роздрібна торгівля в перекладі з англійської (Retail trade) означає малий бізнес, із французької (retailer) — розрізати, дробити, російської (рознить) — розділяти, відділяти частину від цілого, одне від іншого. Тому останнім часом цю сферу як поділ партій товарів для окремих покупців з метою особистого використання стали називати ритейлінгом. Тобто ритейл, ритейлінг — це просто роздрібна торгівля [2].

Окремі автори [3] пропонують розрізняти декілька етапів розвитку роздрібної торгівлі в Україні (рис. 1).

У вітчизняних нормативно-правових актах термін «роздрібна торгівля» прямо чи опосередковано згадується і тлумачиться, але або у суто процесуальному, галузевому (видовому) чи навіть об'єктному (точки торгівлі) значеннях. Так, відповідно до ДСТУ 4303:2004 «Роздрібна та оптова торгівля. Терміни та визначення понять» [4] роздрібна торгівля

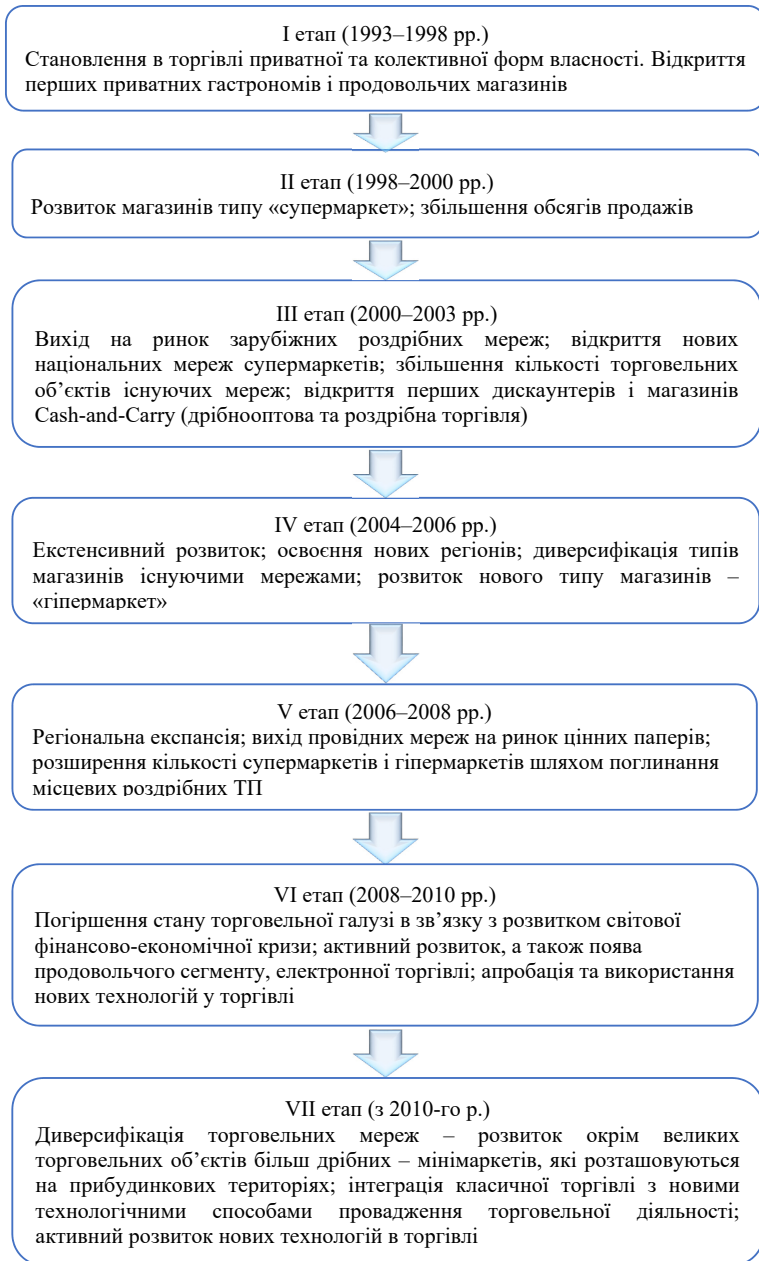

Рис. 1. Основні етапи розвитку роздрібно торгівлі в Україні [3]

є видом економічної діяльності в сфері товарообігу, що охоплює купівлю-продаж товарів кінцевому споживачу та надання йому торговельних послуг. Норми Цивільного кодексу України передбачають, що суб'єкти торговельних відносин мають певні зобов'язання один перед одним: продавець, який здійснює підприємницьку діяльність з продажу товару, зобов'язується передати покупцеві товар, що зазвичай призначається для особистого, домашнього або іншого використання, не пов'язаного з підприємницькою діяльністю, а покупець зобов'язується прийняти товар і оплатити його. Попри важливість функцій, які виконує роздрібна торгівля, на сьогодні в чинному законодавстві України практично ще чітко не сформовано сутності поняття «роздрібна торгівля».

Роздрібна торгівля є окремим видом економічної діяльності — сектором економіки, що є найбільш чисельним за кількістю суб'єктів господарювання, утворює другий за величиною (після промисловості) сегмент ВРП та зайнятості, акумулює значні суми внутрішніх і зовнішніх інвестицій, є невід'ємною складовою економічного і соціального регіонального розвитку. Взаємодіючи з усіма сферами життєзабезпечення та підтримки функціонування соціально-економічної системи, роздрібна торгівля виконує і фахово-психологічну роль, стимулюючи ділову активність, формуючи соціально-орієнтоване бізнес-середовище та консолідуючи фінансово-інвестиційні та економічні ресурси для розвитку видів економічної діяльності.

Взаємодіючи певною мірою з усіма сферами діяльності та інститутами суспільного життя, вона є важливим джерелом мобілізації потенціалу національного зростання, підвищення якості й рівня життя, задовольняючи індивідуальні потреби в товарах і послугах [3].

Література

1. Внутрішня торгівля України: монографія / А. А. Мазаракі, В. Д. Лагутін, А. Г. Герасименко [та ін.]; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазаракі. — Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. — 864 с.
2. Шпильова Ю. Б., Царук І. М. Роздрібна торгівля України: сучасний стан та перспективи розвитку / Ю. Б. Шпильова // Вісник Житомирського державного технологічного університету. — 2014. — № 2(68). — С. 227–232.
3. Михаліцька Н. Тенденції розвитку торговельного підприємництва в Україні / Н. Михаліцька, Х. Цвайг // Вісник Донецького національного університету. Серія «Економіка і право». — 2015. — Вип. 1. — С. 248–253.
4. ДСТУ 4303-2004 Торгівля оптова та роздрібна. Терміни та визначення понять [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.leonorm.com.ua/p//DG/CND2018.HTM>

Поливаний Андрій Анатолійович

*аспірант кафедри економіки та фінансів підприємства
Київського національного торговельно-економічного університету
м. Київ, Україна*

ПОКАЗНИКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПОЗИКОВИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасні умови господарювання потребують від підприємств поточної оцінки результатів їх діяльності з приводу управління позиковим капіталом. Результати цієї діяльності визначають здатність підприємства до фінансового виживання та ефективність використання позикового капіталу в конкурентному середовищі при нестачі власних ресурсів фінансування. Підприємству важливо виявити недоліки управління позиковим капіталом для прийняття управлінських рішень та їх ефективного корегування. Зробити це можливо за допомогою показників результативності, що аналізують формування та використання позикового капіталу. Слід зауважити, що більшість науковців концентрують увагу переважно на питаннях оцінки формування та використання сукупних ресурсів підприємства або власних коштів, тоді як відповідні процеси щодо позикового капіталу залишаються без належної уваги. З огляду на це актуальності набуває дослідження методологічної бази для аналізу показників результативності управління позиковим капіталом підприємства.

Фінансова діяльність підприємства має бути спрямована на забезпечення систематичного надходження необхідних ресурсів та їх раціональне використання. В забезпеченні належного використання позикового капіталу зацікавлені як власники і керівники підприємства (оскільки це передумова для зростання їхнього добробуту), так і кредитори, тому що від цього залежить спроможність підприємства належним чином обслуговувати та погашати свої боргові зобов'язання. Нераціональне використання та залучення позикового капіталу веде до критичного зниження фінансової стійкості та рівня платоспроможності, що призводить підприємство у стан підвищеного ризику. Для проведення об'єктивної оцінки управління позиковим капіталом важливе

значення має інформаційне забезпечення аналізу. Дані оперативного, бухгалтерського, статистичного обліку та звітності виступають основними джерелами для створення інформаційної бази розрахунків.

Для розкриття сутності поняття «результативність управління позиковим капіталом» вагомим є з'ясування вихідного терміну «результативність». В англійській мові існують два терміни — *efficiency* и *effectiveness*, словникові еквіваленти яких є однаковими в перекладі — «ефективність». Однак між термінами існує змістовна відмінність: *efficiency* зазвичай відноситься до використання ресурсів (продуктивність, рентабельність тощо), в той час як *effectiveness* (результативність, дієвість) характеризує ступінь досягнення певного показника. Виникає питання тотожності таких понять, як «ефективність» та «результативність». Слід зазначити, що у вітчизняній економічній літературі не існує єдиної думки щодо зазначеної проблеми. Одні науковці ототожнюють дані поняття, інші — займають протилежну позицію.

Можна виділити три підходи до розуміння даних понять:

1. Синонімічний — терміни «ефективність» та «результативність» вважаються взаємозамінними. Проблема зумовлена схожістю слів за змістом тлумачення та перекладом з англійської мови.

2. Підпорядкований — «результативність» розглядається як складова частина «ефективності», тобто як досягнення позитивного або негативного ефекту впровадження діяльності. Існує думка, що без ефективності результативність сама по собі може привести до банкрутства підприємства, тому що будь-яка діяльність має результат, який не обов'язково може бути позитивним.

3. Самостійний — поняття «результативність» та «ефективність» розглядаються окремо одне від одного, в залежності від поставлених цілей оцінки діяльності.

Результативність характеризується не лише позитивним чи негативним результатом, а також відсутністю результату — це також результат діяльності, наслідком якого є розсіювання накопиченої енергії (непродуктивне використання ресурсів), підкреслюючи тим самим неможливість ототожнення ефективності та результативності [1, с. 23].

Аналізуючи підходи до розуміння понять «ефективність» та «результативність» можна виділити наступні відмінності:

1. Ефективність передбачає отримання оціночного результату діяльності у виді певного ефекту. В свою чергу, результативність характеризується лише фактичним результатом, що розраховується у процесі аналізу даних певної системи.

2. Результативність визначає фактичний стан речей, а ефективність — як це впливає на середовище.

3. Відсутність результату вважається результативністю діяльності, а відсутність визначеного ефекту від впроваджуваної діяльності не може вважатися ефективністю, адже це буде лише результат без урахування витрат на його досягнення.

Отже, результативність управління позиковим капіталом підприємства — це характеристика міри показників відносно поставлених управлінських завдань з приводу формування та використання позикового капіталу, що визначається як відхилення залученого позикового капіталу до запланованого обсягу, його вартості, рентабельності тощо.

Аналіз позикового капіталу починається з проведення загального аналізу, який ґрунтується на використанні методів вертикального і горизонтального аналізу. Горизонтальний аналіз дозволяє переглянути позиковий капітал за горизонтальною динамікою, виявити тенденції змін окремих елементів джерел залучених фінансових ресурсів та визначити, як вони змінюються в абсолютному і відносному значеннях. Вертикальний аналіз забезпечує дослідження зобов'язань за структурою окремих розділів і статей пасиву балансу. За допомогою цього методу досліджуються зміни в якості залученого капіталу щодо співвідношення його елементів [2, 260].

У науковому середовищі не сформовано узгодженої позиції щодо набору показників для аналізу результативності управління позиковим капіталом. Проблема формування цілісної системи показників ускладнюється термінологічною плутаниною. Однакові за змістом та методикою розрахунку коефіцієнти часто отримують різні назви, що додатково утруднює їхню систематизацію. Так, співвідношення між позиковим і сукупним капіталом підприємства у літературних джерелах називають коефіцієнтом фінансування, концентрації позикового капіталу або заборгованості; співвідношення між короткостроковим позиковим капіталом і поточними активами — коефіцієнтом загальної або поточної ліквідності, а також коефіцієнтом покриття. Співвідношення позикового до власного капіталу — це, в одних випадках, коефіцієнт фінансового левериджу, а в інших — коефіцієнт фінансового ризику або фінансування. При визначенні коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості в чисельнику пропонують використовувати собівартість продукції або обсяг реалізації.

Доцільно буде розмежувати показники результативності управління позиковим капіталом на дві групи: показники результативності формування позикового капіталу та показники результативності використання позикового капіталу.

Граничний обсяг формування позикового капіталу, на думку І. Бланка, залежить від двох основних чинників: рівня фінансової стійкості підприємства і граничного ефекту фінансового важеля [3, с. 294]. У наукових джерелах ключовими показниками фінансової стійкості визначають: коефіцієнт відношення позикового і власного капіталу (коефіцієнт фінансування); коефіцієнт автономії (частка власного капіталу на підприємстві) і концентрації позиченого капіталу (частка позикового капіталу на підприємстві) [4, с. 35]. Два останні показники є взаємозалежними, адже знаючи один — можна легко визначити другий, тому потреби у їх одночасному розрахунку немає.

Аналіз фінансової стійкості на певну дату дозволяє встановити, на скільки раціонально підприємство керує власними та позиковими коштами на протязі періоду, який передував цій даті. Важливо, щоб стан джерел власних та позикових засобів відповідав стратегічним цілям розвитку підприємства, так як недостатня фінансова стійкість може призвести до його неплатоспроможності, тобто відсутності грошових коштів, що необхідні для розрахунків з внутрішніми та зовнішніми партнерами [2, с. 328].

За його результатом аналізу платоспроможності приймаються рішення про надання кредитів. В основу методики розрахунку рівня платоспроможності суб'єкта господарювання покладено співвідношення фінансових ресурсів, розміщених, відповідно, в абсолютно-, швидко- і повільно- ліквідні об'єкти платіжних засобів до поточних зобов'язань. Важливим показником при аналізі зобов'язань є платоспроможність щодо всіх зовнішніх зобов'язань [5, с. 82].

Коефіцієнти ліквідності характеризують ступінь спроможності суб'єктів господарювання виконати свої платіжні зобов'язання, що мають певні терміни сплати. Абсолютними показниками ліквідності є показники, що характеризують міру забезпеченості зобов'язань наявними грошовими коштами. Для цього наявні кошти за активом групують за ступенем зниження їх ліквідності, а зобов'язання за пасивом — по термінах їх погашення, що дозволяє визначити тип ліквідності балансу та тенденції зміни у його структурі.

Необхідність врахування структури капіталу в контексті визначення його показників пояснюється тим, що зміни співвідношення елементів капіталу за інших рівних умов приводять до змін показників результативності роботи підприємства. Зокрема, залучення позикового капіталу дозволяє підвищити ефективність використання власного капіталу підприємства, що можна визначити за допомогою ефекту фінансового левериджу.

Аналіз використання позикового капіталу суб'єкта господарювання ґрунтується на застосуванні коефіцієнтного аналізу та передбачає обчислення показників рентабельності та оборотності [6, с. 201]. Рентабельність позикового капіталу характеризує рівень його прибутковості, а показники оборотності (оборотність позикового капіталу, оборотність поточних зобов'язань, оборотність кредиторської заборгованості) показують кількість оборотів, що роблять за період, який аналізується, зобов'язання підприємства та їх складові.

Отже, подальше дослідження потребує розробки та вдосконалення методологічної бази показників результативності управління позиковим капіталом підприємства. Чітке розмежування та класифікація показників надає можливість чітко визначити результативність політики управління позиковим капіталом на підприємстві і використати ці дані для визначення ефективності цього управління для здійснення управлінських рішень щодо корегування проблемних місць.

Література

1. Чорна М. В. Оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємств [Текст] / М. В. Чорна, С. В. Глухова. — Харків: ХДУХТ, 2012. — 210 с.
2. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз: підручник / Ю. С. Цал-Цалко. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 568 с.
3. Бланк, И. А. Финансовый менеджмент: [учеб. курс]. — К.: Ника-Центр, Эльга, 2001. — 528 с.
4. Шербаков В. А. Финансовое планирование и управление формированием заемного капитала в развитии бизнеса предприятий на современном этапе развития российской экономики / В. А. Щербаков, В. В. Веселовский // Финансы и кредит. — 2008. — Вып. 19(307). — С. 29–37.
5. Базілінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. Я. Базілінська — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 328 с.
6. Фінансовий аналіз / [Г. В. Митрофанов, Г. О. Кравченко, Н. С. Барабаш та ін.]; За ред. проф. Г. В. Митрофанова. — К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. — 301 с.

Секция 3. ИСТОРИЧЕСКИЕ НАУКИ

Вабищевич Александр Константинович

магистрант

Минской Духовной Академии

г. Минск, Беларусь

ИСКУССТВО КНИЖНОЙ ГРАВЮРЫ XVIII ВЕКА В РАБОТАХ ИОСИФА ГОЧЕМСКОГО

Со времени появления книгопечатания в Европе искусство украшения книги приняло новые начертания. Особенное место отводилось иллюстративной гравюре: она не только служила внешним украшением, но и во многом способствовала более глубокому восприятию текста, и даже в некоторой степени дополняла его. Например, гравюрная рамка, представляет собой характерный признак украшения книги вплоть до конца XVIII века, и в этом смысле имеет генетическую связь с оформлением рукописных книг [1, с. 18–19].

Как известно, украинское типографическое дело основал знаменитый первопечатник диакон Иван Федоров. Своей усердной издательской деятельностью он дал импульс на постепенное развитие книжного дела в России, Украине и Белоруссии [2, с. 10–11].

Однако, наряду с известными печатниками, в среде украинского книгопечатания XVIII века появляется плеяда талантливых мастеров-граверов, которые изготавливали свои работы на дереве и меди. Среди таких мастеров известны: А. Козачковский, И. Филиппович, Иосиф Гочемский, Ф. Стрельбицкий, Адам Гочемский, Андрей Голота, И. Филиппович, Георгий Вышловский и многие другие. Украинским граверам этого времени свойственны монументальность в структуре, лаконизм, изображение ландшафта и архитектуры вместе с бытовыми реалиями, и все это подается с великим тактом [3, с. 238–239].

Среди граверов первой половины XVIII века следует отметить Иосифа Гочемского (1740–1760), почаяевского гравера, который творил свои произведения в типографии Почаяевского монастыря. Известно,

почаевские типографы много заботились о художественном и полиграфическом оформлении своих книг. Об этом говорит и то, что книги печатались на качественной бумаге, часто двумя красками (черной и красной) и, кроме всего прочего, был выработан свой красивый курсивный шрифт [3, с. 238–239].

Об Иосифе Гочемском (1740–1760) каких-либо биографических сведений не сохранилось. Более всего он известен своими работами. Исследователь В. А. Ровинский в своем словаре перечисляет ряд работ Иосифа Гочемского. В совокупности В. А. Ровинский насчитывает 36 его работ, которые обозначались «J.G.». Среди этих работ наиболее известны: Притча о фарисее (1767 г.); Сшествие Св. Духа: »J. Goszemski sculp.»; «Св. Евангелист Лука. — I. G.»; «Св. Евангелист Марко. — I. G. sc.»; «Св. Евангелист Иоанн — I. G.»; Евангелист Матвей: Ioseph Goszemski sculp. Paczaiov (1771); «Апостолы Петр и Павел с моделью Почаевского монастыря»; Вознесение Богородицы (1737); «Апостол Иуда (1748) I. G.» и многие другие [4, с. 243–245].

В дополнение к этим работам исследователь П. М. Попов, кроме указанных работ, приводит работу еще порядка 30 работ Иосифа Гочемского, изготовленных на дереве и меди. К числу работ, изготовленных на меди, около 21, П. М. Попов относит: Вечеря у Симона фарисея (1746); Тайная вечеря — I. G. Sculp. (1746); Мудре и неразумные девы (1746); Явление Христа Петру Александрийскому. Подпись: «I. G.». Из работ, изготовленных на дереве, их около девяти, П. М. Попов перечисляет: апостол Петр, сидит с книгой и ключами в комнате (1747) «I. G.»; И. Христос младенцем в яслях. Подпись: «I. G.», и многие другие работы [5, с. 219–352].

Интерес привлекают гравюры евангелиста Иоанна, евангелиста, Марка, евангелиста Луки, евангелиста Матфея исполненные для печатного «Евангелия», изданного в Почаеве в 1768 году. Характерной особенностью этих изображений, что все евангелисты изображены на фоне ландшафта, позади которых виднеется архитектура и природа (лес, деревья, трава, облака). Здесь чувствуется уже некоторое различие с предшествующими работами граверов. Если в XVI–XVII вв. граверы изображали апостолов или святителей в полный рост, то в данном случае Иосиф Гочемский изображает евангелистов посреди ландшафта в их натуральных положениях, сохраняя при этом целостную атрибутику и определенные символы евангелистов. Так, к примеру, символ евангелиста Лука, бык, лежит у ног апостола, а на мольберте — икона Богородицы. Евангелист Марк представлен на гравюре задумчивым, смотрящим вдаль; у его ног покорно сидит крылатый лев, символ апостола Марка; позади евангелиста в ландшафте

изображены горы и дома. Более поэтично изображен евангелист Иоанн: он внимательно всматривается в книгу, которую держит в левой руке; позади евангелиста — его мистический символ — орел. По мнению исследователей, вся картина наполнена гармонией единения человека с природой [1, с. 106–108].

Гравюра «Благовещение Пресвятой Богородицы» исполнена эмоциональных тонов. Пресвятая Богородица изображена задумчиво и склоненной над свитком, читающей написанное в нем Священное Писание. Справа от Девы Марии изображен Архангел Гавриил красивым юношей атлетического сложения, правой рукой указывая вверх, а левой протягивая ей цветы. Композиция гравюры уравновешена, в ней много простора. В целом сцена «Благовещения» приобретает характерные черты барокковой динамики [6, с. 62–94].

Гравюра «Апостол Петр» (1747) сделанная для Апостола (издания 1759 года) отличается своей строгостью и изысканностью. Апостол Петр изображен сидящим в комнате за работой. В левой руке он держит ключи, а правой пишет послание. Вся композиция выдержана в строгих тонах. Причем здесь автор демонстрирует прекрасное знание перспективы.

Интересна композиция «Тайная вечеря», которая изображена в заставке перед текстом литургии Григория Двоеслова в Служебнике 1734 года. Внутри заставка наполнена композицией виноградной лозы, а в центральной части находится круглый медальон. В нем изображены не 12, а только восемь апостолов вокруг Иисуса Христа. По мнению исследователей, такая композиция обусловлена ограничением места в медальоне и желанием мастера придать сцене таинственного мистического характера [6, с. 62–94].

В работах Иосифа Гочемского, как и у многих его современников, прослеживается стремление к барокковой тенденции, барокковой пышностью. Следует отметить, что свои работы И. Гочемский исполнял как на дереве, так и на меди. Интересно, что церковные книги гравировали на дереве, а светские, где нужно было изобразить пространственно-объемные фигуры, на меди. Хотя среди церковных гравюр Иосифа Гочемского встречаются и те, которые были сделаны на меди [7, с. 86–87].

Таким образом, творческая деятельность гравера Иосифа Гочемского в первой половине XVIII века представляется разнообразной, привлекают к себе научный интерес по высокому мастерству исполнения. Как и многие другие украинские граверы-мастера, Иосиф Гочемский этого периода находился под влиянием западноевропейского искусства. Однако его творческий потенциал не ограничивался

только слепым копированием западных образцов. С течением времени появились свои собственные, оригинальные произведения, носившие оттенок национального характера. Поэтому его искусство гравюры принадлежит к числу интересных, оригинальных и творческих работ и требует дополнительного описания и исследования.

Литература

1. Логвин Г. Н. З глибин. Гравюри українських стародруків. XVI–XVIII ст. / Г. Н. Логвин. — К., 1990.
2. Запаско Я. П., Ісаєвич Я. Пам'ятки книжкового мистецтва. Каталог старопечатних книг. Кн. 1. (1574–1700). К., 1981.
3. Запаско Я. П. Мистецтво книги на Україні / Я. П. Запаско. — Л. Вид-во Львів. ун-ту, 1971.
4. Ровинский В. А. Подробный словарь русских граверов XVI–XIX вв. / В. А. Ровинский / Т. 1. СПб., 1895.
5. Попов П. М. Матеріали до словника українських граверів / П. М. Попов // Українська книга XVI–XVII–XVIII ст. Т. I — К. 1926. — С. 219–352.
6. Цинковська І. Художнє оздоблення почаївських стародруків / Ірина Цинковська, Гліб Юхимець // Друкарня Почаївського Успенського монастиря та її стародруки: зб. наук. праць. — К.: НБУВ, 2011. — С. 62–94.
7. Степовик Д. В. Українська графіка XVI–XVIII століть. — Київ, 1982.

Секция 4. ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

Кушнієрова Тетяна Євстафівна
вчитель-методист, вчитель біології
Навчально-виховний комплекс № 157;
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
м. Київ, Україна

ТЕХНОЛОГІЇ ЗДОРОВ'Я ЗБЕРЕЖЕННЯ: ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПРОЕКТ «ПРОФІЛАКТИКА ЗАХВОРЮВАНЬ ОРГАНА ЗОРУ»

Формування здоров'я зберезувальної компетентності передбачає виховання культури та навчання здоров'ю — у повсякденній та професійній роботі діяти за стереотипами здорового способу життя. Однією з технологій є метод проектів.

Наше життя наповнене різноманітними проектами. Кожного дня ми чуємо, бачимо, беремо участь у плануванні, створенні та захисті різноманітних проектів. Залучити учнів та студентів до проектування означає включити їх в процес вирішення проблем у певних галузях науки, виробництва, соціумі або у власній життєдіяльності. Основна мета застосування методу проектів в навчанні — формування позитивного досвіду [1, с. 172].

Основними типами проектів є інформаційні (спрямовані на пошук, аналіз, систематизацію та узагальнення інформації), ігрові (учасники обирають ролі в певних ситуаціях), творчі (генерування та реалізація оригінальних ідей), дослідницькі (підпорядковані науковому дослідженню), практико-орієнтовані (підпорядковуються інтересам учасників навчального процесу). Прикладами проектів, що виконуються при вивченні біологічних дисциплін, є: інформаційні — «Обережно: отруйні організми!»; рольові — рольова гра «Лікарські рослини поруч»; творчі — конкурс плакатів «Збережемо планету зеленою»; дослідницькі — «Якість питної води»; практико-орієнтовані — розробки рекомендацій щодо профілактики сколіозу, використання дієт,

короткозорості [1, с. 174]. Важливим є аналіз життєвих ситуацій для знаходження способів їхнього вирішення. Це дає можливість застосування знань в життєвій практиці.

Вашій увазі пропонується практико-орієнтований, рольовий проект «Профілактика захворювань органа зору», який може бути фрагментом уроку біології, інтегрованого уроку біології та основ здоров'я або заходом позакласної діяльності.

Тема проекту: Профілактика захворювань органа зору.

Термін виконання: один місяць.

Ідея: Турбота про здоров'я людини — особиста та суспільна справа.

Актуальність. Останнім часом лікарі-офтальмологи пацієнтам встановлюють діагноз «комп'ютерний синдром». Також досліджено, що за період навчання в школі у 5 разів зростає кількість хворих на короткозорість. Основними причинами цього є велика кількість часу, без перерв, роботи за комп'ютером, неправильна поза при сидінні, дрібний шрифт, погане освітлення та неякісний друк.

Проблема: Як використати знання про будову та функції органу зору в повсякденному житті? Як запобігти захворюванням очей?

Мета: дослідження видів, механізмів формування, ускладнень, оптичної корекції короткозорості, симптомів комп'ютерного синдрому та заходів профілактики цих захворювань, провести анкетування учнів щодо знань про ці захворювання, створити пам'ятки для учнів та батьків.

Планування роботи над проектом.

1. Вступ. Розподіл обов'язків між членами групи. Учні обирають ролі вчителя біології, офтальмолога, педіатра, дієтолога, статиста, соціолога, оператора комп'ютера.

2. Зміст роботи.

2.1. Пошуковий етап: збір інформації, анкетування, створення пам'яток «Як зберегти зір», «Профілактика комп'ютерного синдрому», «Гімнастика для очей».

2.2. Оцінно-смысловий етап: дослідження рівня захворюваності на короткозорість, аналіз анкетування.

2.3. Створення портфоліо проекту.

3. Узагальнення. Звіт групи. Створення презентації, висновки.

Виступ групи в дитячих колективах та на батьківських зборах, поширення пам'яток.

Метод проектів — особистісно-орієнтована технологія, яка формує в учнів уміння самостійно здобувати необхідні знання, логічно мислити, бути комунікабельними, працювати в команді [2, с. 43], розвиває емоційний та практичний інтелект, позитивну Я-концепцію, є основою успішної діяльності.

Література

1. Кушнерова М. О., Кушнерова Т. Є. Значення застосування методу проектів у формуванні позитивного досвіду // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» — Додаток 1 до Вип. 29, Том V: Тематичний випуск «Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання». — К.: Гнозис, 2013. — 564 с.

2. Кушнерова Т. Є. Застосування інтерактивних технологій при вивченні теми «Слухова сенсорна система». Матеріали науково-практичної конференції «Ефективні технології сучасних наук — 2011», 27 березня — 5 квітня 2011 р., м. Прага, 2011. — С. 42–43.

Секция 5. ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ

Єрохін Віктор Федорович

*доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри
Інститут спеціального зв'язку та захисту інформації
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна*

Полякова Анастасія Сергіївна

*аспірант
Інституту спеціального зв'язку та захисту інформації
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна*

Сбоєв Роман Юрійович

*курсант
Інституту спеціального зв'язку та захисту інформації
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна*

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЦЕДУР РОЗВ'ЯЗАННЯ КОНФЛІКТІВ НА ФІЗИЧНОМУ РІВНІ В ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ З ПРОТОКОЛОМ МДКН-ВК

Один із найважливіших сучасних напрямків в галузі телекомунікацій, що одержав інтенсивний розвиток протягом останніх чотирьох десятиліть — мобільний зв'язок загального користування. Водночас зростаючі інформаційні мультимедіа-потреби людства, революційне по суті виникнення інтернету речей, віртуального

туризму, розповсюдження цифрового телебачення високої якості та ін. неминуче призвели до подальшого стрімкого завантаження радіоресурсу.

Проблема нестачі радіоресурсу, що при цьому виникає, може бути розв'язана шляхом застосування симплексних режимів роботи. Однак при цьому через децентралізоване управління радіозасобами виникають накладання сигналів не залежних за поведінкою користувачів. Згідно термінології семирівневої моделі взаємодії відкритих систем такі накладання (колізії, викривлення) класифікуються як конфлікти на фізичному рівні.

Природно, що за півстоліття розвитку теорії ВМД [див., наприклад, 1–2] витрачені колосальні інтелектуальні ресурси, метою чого була розробка все більш досконалих протоколів доступу до середовища розповсюдження. На теперішній час теорія ВМД сформувалась в могутню самостійну дисципліну в межах загальної теорії зв'язку. Разом із зазначеним слід визнати ту очевидну закономірність, що алгоритмічні можливості подальшого суттєвого розвитку теорії ВМД асимптотично вичерпуються.

Паралельно, з деяким запізненням і до недавнього часу абсолютно незалежно від теорії ВМД, виникла і стрімко розвивається теорія багатокористувацького детектування (БКД) [3–4].

На теперішній час на фоні традиційної незалежності процесів розвитку теорії ВМД та БКД у деяких роботах (див., наприклад, [5]) досліджуються параметри протоколів ВМД за додаткового припущення про можливість одночасної передачі в одному канальному ресурсі більше, ніж одного сигналу (пакета). Таке припущення спочатку було викликане двома факторами — впровадженням широкосмугових сигналів, а також явищем придушення в демодуляторі (нелінійному для потужного сигналу) слабкого сигналу сильним.

Становлення теорії БКД, що принципово розв'язує проблему демодуляції сукупностей взаємно неортогональних цифрових сигналів (ЦС), до їх лінійної залежності включно [4], остаточно виправдало справедливості припущення про можливість повторного використання частотно-часового ресурсу. Опубліковані на теперішній час результати (наприклад, [5]) вже зараз дозволяють сподіватися на можливість реалізації алгоритмів розділення деякої кількості взаємно заважаючих ЦС на сучасній елементній базі.

Взаємопроникнення та навіть певне злиття теорій ВМД та БКД стає реальністю, тому що, очевидно, ефективність протоколів доступу не може не покращитись при впровадженні процедур розв'язання конфліктів на фізичному рівні (РКФР).

Протоколи випадкового множинного доступу з контролем несвільної та виявлення конфліктів (МДКН-ВК) донедавна використовувались лише в кабельних (оптоволоконних) мережах через те, що в радіомережах поки що було неможливо виявляти будь-які сторонні випромінювання на фоні відносно потужних сигналів своїх передавальних пристроїв. Тепер досягнення теорії і практики БКД та можливості сучасної елементарної бази поступово усувають це обмеження. Результати досліджень свідчать, що можна не тільки суттєво підвищити пропускну спроможність (обслужене навантаження) протоколів ВМД за умови РКФР в демодуляторах радіоприймальних пристроїв, а також і комплексувати процедури ВМД з РКФР. При цьому відносний виграш в пропускій спроможності протоколів ВМД сягають десятків відсотків і виявляються (як не дивно) тим більшими, чим простішим є протокол доступу [5]. Можна тут також зазначити, що аналіз протоколів ВМД сімейства МДКН за додаткового припущення про можливість РКФР далекий до свого завершення.

Для аналізу протоколів ВМД свого часу А. Назаров запропонував асимптотичний метод [6], який відіграє важливу роль при дослідженні різних математичних моделей, в тому числі таких, якими описується функціонування різних типів систем масового обслуговування (СМО), притаманних опису систем зв'язку з ВМД.

При Пуасонівському вхідному потоці і експоненціально розподіленому часі обслуговування рівняння стаціонарності має вигляд [6]:

$$\xi z^2 + z(4\xi k + 2\xi^2 + 2\xi k^2 - 2k) + 4\xi^2 k + \xi^3 + 2\xi^2 k^2 = 0. \quad (1)$$

$$\text{Тут і далі } \xi = \frac{\lambda}{\mu_2}, \quad z = \frac{x}{\mu_2}, \quad k = \frac{\mu_1}{\mu_2};$$

λ — інтенсивність вхідного пуасонівського потоку; μ_1 — експоненціально розподілена інтенсивність виявлення заявок на обслуговування та нерозв'язуваних конфліктів (1-й етап обслуговування); μ_2 — інтенсивність безпосередньо корисного безконфліктного обслуговування на 2-му етапі, що також в розглянутій [6] задачі підкоряється експоненціальному розподілу; x — інтенсивність потоку заявок із джерела повторних викликів (ДПВ).

При асимптотичному аналізі протоколу МДКН-ВК за припущення про РКФР кратності 2 із застосуванням підходу [6] маємо рівняння стаціонарності для нижченаведених випадків:

Коли обслуговуються заявки експоненціально розподілених неспівпадаючих тривалостей:

- при успішному одночасному обслуговуванні двох заявок [5]

$$\xi z^2 + z(9\xi k + 2\xi^2 + 9\xi k^2 - 12k) + 9\xi^2 k + \xi^3 + 9\xi^2 k^2 = 0; \quad (2)$$

- із застосуванням методики [6] при успішному одночасному обслуговуванні трьох заявок одержуємо:

$$\xi z^2 + z(16\xi k + 2\xi^2 + 12\xi k^2 - 36k) + 16\xi^2 k + \xi^3 + 12\xi^2 k^2 = 0. \quad (3)$$

Також коли обслуговування заявок на другому етапі — випадкової, але співпадаючої тривалості:

- при успішному одночасному обслуговуванні двох заявок [5]

$$\xi z^2 + z(9\xi k + 2\xi^2 + 6\xi k^2 - 12k) + 9\xi^2 k + \xi^3 + 6\xi^2 k^2 = 0; \quad (4)$$

- також шляхом асимптотичного аналізу в теорії ВМД можна показати, що при успішному одночасному обслуговуванні трьох заявок маємо:

$$\xi z^2 + z(16\xi k + 2\xi^2 + 22\xi k^2 - 36k) + 16\xi^2 k + \xi^3 + 22\xi^2 k^2 = 0. \quad (5)$$

Для наочності результати аналізу пропускної спроможності протоколів сімейства МДКН-ВК за допомогою рівнянь (1–5) наведені на рис. 1.

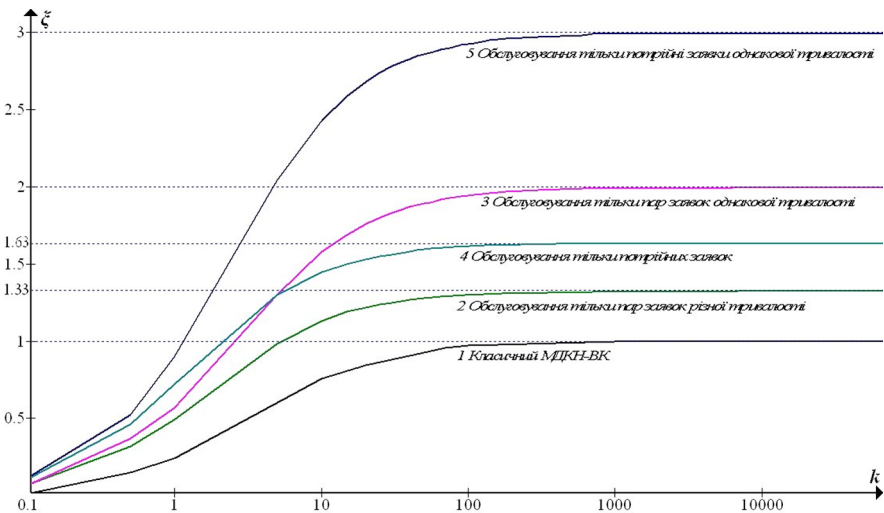

Рис. 1. Пропускна спроможність протоколів МДКН-ВК

Бачимо, що у всіх випадках пропускна спроможність суттєво зростає у порівнянні з класичним протоколом МДКН-ВК [6], коли РКФР передбачалось неможливим (рівняння стаціонарності (1)). Наприклад, якщо реалізоване РКФР кратності 2, при їх експоненціально розподілених неспівпадаючих тривалостях обслуговування заявок на другому етапі пропускна спроможність збільшується в 1.33 рази, а при теж випадкових, але співпадаючих за тривалістю — вдвічі.

Аналогічно попередньому прикладу, проаналізовано черговий випадок, коли можна успішно одночасно обслуговувати три заявки. Це також дає подальше збільшення пропускної спроможності. При обслуговуванні на другому етапі заявок з неспівпадаючими випадковими тривалостями пропускна спроможність збільшується в 1.63 рази, а при експоненціальному законі обслуговування заявок однакової випадкової тривалості у порівнянні з [6] збільшується втричі.

Література

1. Queueing Systems, Volume I: Theory / Leonard Kleinrock — New York: Wiley, 1975, 417 pp..
2. Tanenbaum, A. S. Structured Computer Organization, 5th Edition / Andrew S. Tanenbaum, David J. Wetherall — Pearson Higher Education. 2006, 960 pp.
3. Verdu S. Multiuser Detection. Cambridge: Cambridge university Press, 1998. 474 p.
4. Бураченко Д. Оптимальное разделение цифровых сигналов многих пользователей в линиях и сетях связи в условиях помех. Ленинград: ВАС, 1990. 302 с.
5. Єрохін В. Випадковий множинний доступ при розв'язанні конфліктів на фізичному рівні: Навч. посібник. Київ: ІСЗІ НТУУ «КПІ», 2014. 294 с.
6. Назаров А. А. Асимптотический анализ маркизируемых систем / А. А. Назаров. — Томск: ТГУ, 1991. — 158 с.

Козловская Виктория Александровна
*младший научный сотрудник отдела применения
математических и технических методов в биологии и медицине
Международный научно-учебный центр
информационных технологий и систем НАН и МОН Украины
г. Киев, Украина*

Белов Владимир Михайлович
*доктор медицинских наук, профессор,
заведующий отделом применения
математических и технических методов в биологии и медицине
Международный научно-учебный центр
информационных технологий и систем НАН и МОН Украины
г. Киев, Украина*

РАЗРАБОТКА ОКОННОГО ПРИЛОЖЕНИЯ «ТЕСТ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ХАРАКТЕРОЛОГИЧЕСКИХ СВОЙСТВ ЛИЧНОСТИ»

Необходимость разработки компьютерного приложения, дающего возможность не только определять, но и оценивать характерологические свойства личности, обусловлена отсутствием единой методики оценивания характерологических свойств личности, а также преимуществами работы испытуемого с компьютерным вариантом.

При разработке компьютерных приложений важно уметь преобразовывать натурные показатели в унифицированную относительную форму, позволяющую получить оценку состояния системы по этим показателям. Такой метод получения интегральной оценки был разработан в Международном научно-учебном центре информационных технологий и систем (МНУЦ ИТиС, г. Киев) и получил название *метода нормированной унификации разнокачественной информации (МНУРИ)* [1].

Оценка отдельных характерологических свойств личности может быть представлена в виде интегрального показателя, который рассчитывается как линейно-взвешенная сумма относительных обобщенных значений оценок с соответствующими весовыми коэффициентами. Этот метод также был разработан группой ученых из МНУЦ ИТиС

и получил название *метода иерархической свертки показателей*. Он позволяет получить унифицированную количественную меру состояния (обобщенную оценку) отдельных характерологических свойств личности в виде линейно-взвешенной суммы:

$$\delta = \sum_{i=1}^n \alpha_i x_i$$

где α_i — весовые коэффициенты показателей, x_i — информационные показатели, n — число информационных показателей [1]. Весовые коэффициенты показателей определялись экспертным путем, на основании многочисленных данных.

Таким образом, использование вышеперечисленных методов при разработке компьютерных приложений, позволяет не только получать отдельные оценки характерологических свойств личности, но и получать их интегральную оценку.

Результатом проделанной работы стала программная реализация оконного приложения «Тест определения характерологических свойств личности». Приложение представляет собой последовательность форм, содержащих вопросы, предоставляющиеся испытуемому в случайном порядке (Рис. 1). Программа создана в соответствии с основными

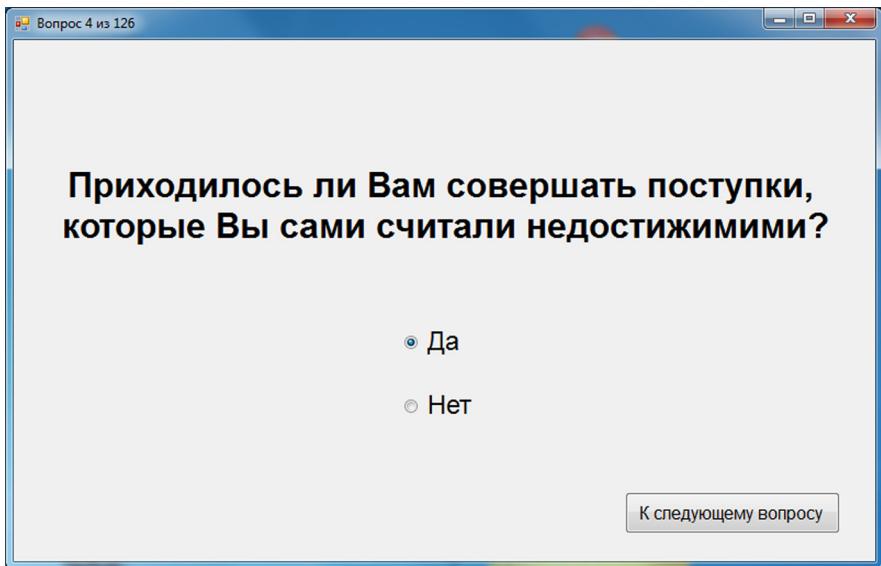

Рис. 1. Скриншот диалогового окна приложения «Тест определения характерологических свойств личности»

принципами создания оконных приложений в интегрированной среде разработки программного обеспечения Microsoft Visual Studio на языке программирования C#.

Компьютерное приложение «Тест определения характерологических свойств личности» является самостоятельным программным модулем информационной технологии оценки психического состояния здоровья [2] и позволяет не только хранить индивидуальные данные каждого пользователя, но и накапливать информацию для возможности ее дальнейшей статистической обработки.

Литература

1. Белов В. М., Котова А. Б. Здоровье человека: вызовы, методы, подходы. — К.: Наукова думка, 2017. — 132 с.
2. Козловская В. А. Системный подход к проблеме разработки программного обеспечения для оценки психического статуса здоровья / В. А. Козловская, А. Б. Котова // Вестник НТУ «ХПИ». Серия: Информатика и моделирование. — Харьков: НТУ «ХПИ». — № 32 (1141). — 2015. — С. 104–111.

Мірошник Костянтин Артурович
*аспірант кафедри передачі електричної енергії
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»
м. Харків, Україна*

ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМ АВТОМАТИКИ ГЕНЕРУЮЧИХ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ

На сьогодні енергетична галузь України в цілому, а зокрема і її генеруюча складова знаходяться у доволі складному положенні. Це значною мірою обумовлено виснаженням матеріальної бази та нестатком коштів для її суттєвого поновлення. Так, наприклад, навіть після проведених капітальних ремонтів та інших робіт з подовження строків експлуатації блоків атомних електростанцій, що було ліцензовано МАГАТЕ, кількість їх аварійних відключень невинно зростає. Ця ситуація викликає занепокоєння не лише за енергетичну безпеку держави, а й створює цілком реальну ядерну загрозу, тому є надзвичайно важливим введення більш ретельного та суворого контролю за усією ланкою технологічних процесів видобутку електричної енергії. Не кращою є ситуація і з іншими різновидами генеруючих станцій, де також має місце майже повна виробка ресурсу основного обладнання.

Зважаючи на брак коштів та невідкладність вирішення проблеми, на нашу думку, одним з ефективних шляхів виходу з цього становища є відновлення та модернізація наявних виробничих потужностей з подальшим виведенням їх на синхронну роботу з об'єднаною енергосистемою Європи (ENTSO-E) та можливістю продажу надлишків електроенергії за кордон, що в свою чергу призведе до значного притоку коштів та створить економічне підґрунтя для подальшої якісної реновації усієї галузі. Але вищесказане є можливим лише при виконанні вимог висунутих з боку ЄС [1]. Наразі однією з найбільших перешкод для підключення ОЕС України на паралельну роботу з ENTSO-E є невідповідність якості постачаємої електричної енергії вимогам, що зазначено у стандарті EN50160 [2], а також недосконалість існуючого ринку електроенергії, що саме знаходиться у стані реформації [3].

Проаналізувавши нормативні акти країн ЄС стосовно якості постачання електричної енергії та відповідні вимоги, що діють в Україні [4], ми прийшли висновку, що вітчизняні норми цілком відповідають вимогам ЄС, а в багатьох моментах є навіть більш суворими. Але на жаль має місце недотримання цих норм, що і перешкоджає найскорішому об'єднанню зазначених енергосистем. Це неприємне становище вимагає найскорішого вирішення, котре криється у впровадження інтелектуальних автоматизованих систем онлайн-моніторингу, контролю та керування (так званого Smart Grid концепту [5]).

Як показує світовий досвід, використання подібних рішень дозволяє швидко і з мінімальними трудовими та матеріальними затратами значно покращити керованість та надійність роботи енергетичних систем, а також суттєво підвищити якість електроенергії за рахунок потокового регулювання більшості параметрів електричної мережі.

Література

1. Постанова (ЄС) № 714/2009, стосовно умов для доступу до електромереж для міжнародної торгівлі [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:211:0015:0035:EN:PDF>
2. EN50160/A1:2016 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.beuth.de/de/norm/din-en-50160-a1/245241843>
3. Закон України «Про ринок електричної енергії» (Із змінами від 02.10.2018) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19>
4. ГОСТ 13109-97. Межгосударственный стандарт. Электрическая энергия. Совместимость технических средств электромагнитная. Нормы качества электрической энергии в системах электроснабжения общего назначения — Введ. с 01.01.1999.
5. IEEE Smart Grid [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://smartgrid.ieee.org/>

Секция 6. ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

Гомон Андрей Михайлович
*кандидат филологических наук,
доцент кафедры украинского, русского языков
и прикладной лингвистики
Национальный технический университет
«Харьковский политехнический институт»
г. Харьков, Украина*

СПАС ОБРЕТЕННЫЙ И ЗАБРОШЕННЫЙ. ИЗ НЕОПУБЛИКОВАННОГО И ЗАБЫТОГО Л. Н. АНДРЕЕВА: «НЕРУКОТВОРНЫЙ ОБРАЗ» (1915)

Несмотря на то, что с середины прошлого века андрееведение развивается бурными темпами, многие грани творчества писателя по-прежнему остаются «в тени». Это прежде всего касается некоторых неопубликованных, забытых и малоизвестных произведений Леонида Андреева — таких как «Путешественник» (1901), «Мебель» (1902), «Старухи» (1905) и др.

В этом ряду также и поздняя новелла-миниатюра «Нерукотворный образ» [1], являющаяся отрывком из незаконченного произведения «Свидетель истины». Эта новелла Андреева была опубликована в 1915-м году в петербургской газете «Биржевые ведомости» и осталась совершенно не известной широкому кругу читателей и критиков.

«Нерукотворный образ» — единственное произведение Андреева, никогда ранее не переиздававшееся и только в 1990-м году оно было републиковано А. П. Рудневым, известным исследователем творчества Андреева, в московской газете «Московский церковный вестник» — издании малотиражном и труднодоступном. Позднее исследователь еще раз вернулся к нему в своем докладе «Русское духовенство в изображении Леонида Андреева» на Международной научной

конференции «Леонид Андреев и мировая культура» (к 125-летию со дня рождения), проходившей 30 сентября — 3 октября 1996-го года в Петербурге. В докладе А. П. Руднева найдено отражение творческой истории этого произведения, сам же текст доклада остался, к сожалению, неопубликованным. Следует также отметить, что эта новелла не была включена в наиболее полное на то время шеститомное собрание сочинений Л. Н. Андреева и оказалась практически вне поля зрения литературоведов.

В «Нерукотворном образе» (как и ранее в «Царе» («Из глубины веков»)(1904), «Бен-Товите» (1905), «Елеазаре» (1906), «Иуде Искарите» (1907)) Андреев широко использует метод дописывания, который не требует существенного фабульного переосмысления традиционного материала. Как отмечает А. Нямцу, «дописывание, не затрагивая принципиально сюжетную схему образца, осовременивает ее за счет включения ранее отсутствовавших эпизодов, более или менее значительного расширения намеченных в произведении сюжетных ходов и ситуаций. Для дописываний характерна тенденция к углубленной психологизации традиционных ситуаций, их событийной конкретизации и бытовой детализации» [2, с. 96–97].

«Нерукотворный образ» продолжает тему, начатую «Бен-Товитом» (1905), — испытание обычного человека чудом (подвигом) Христа; в данном случае — обретением нерукотворного образа Спасителя. В отличие от «Бен-Товита», у героев этой новеллы нет имен, оба персонажа равно безымянны и безлики: «некто осторожный» и его жена, — обыкновенные люди, обыватели, невольно становящиеся свидетелями страданий Христа в его крестном пути на Голгофу.

Вначале «добрая женщина», искренне жалеет «того Человека», мучимого жаждой; в глиняном сосуде она приносит воды и дает пить Иисусу. Ее муж, «некто сострадательный, бережливый и осторожный» также сочувствует Иисусу, — он приносит и подает Ему «чистый плат, хорошо выбеленный на солнце» со словами:

« — На Твоем лице кровь. Вытри лицо этим чистым платком и Тебе станет легче» [1, с. 3].

Но вот «дальше повели Иисуса. Опустела дорога <...> только валился слегка потоптанный ногами плат, да стоял на высоком камне глиняный кувшин...». И сердобольные простые люди тут же начинают сомневаться в правильности своих искренних душевных порывов: «добрая женщина» разбивает кувшин, подумав: «нехорошо и мне и моим детям пить из сосуда, из которого пил Злодей»; «взял свой плат и некто сострадательный <...> и отдал своей жене, чтобы вымыла его хорошенько и сохранила для надобностей домашних» <...> «Когда же

наступил вечер, пришел и страх для обоих <...> нельзя было смыть того, что выступило на его шероховатой поверхности. Это был лик Иисуса, как бы нарисованный неким великим живописцем, могущественным в красках и силе изображения» [1, с. 3].

Теперь уже «некто осторожный и мнительный» и его жена, ужаснувшись происшедшему «как колдовству», решают (по логике «как бы чего не вышло») уничтожить чудом явленный образ, «пока не свершил он непоправимого». Но чудотворный образ Спасителя оказывается неуничтожимым: «Принесла нож жена <...> но не взял нож мягкой ткани <...> по волокнам ее скользил безвредно и плоско <...> развела огонь жена — и не взял огонь мягкой ткани <...> Даже края не обуглились <...> не сгорела — и не потемнела ткань. Отдавал железу — не взяло железо; отдавал огню — не взял и огонь» [1, с. 3].

Как и в «Бен-Товите», в «Нерукотворном образе» Андреев горько иронизирует над мелочностью и неспособностью людей осознать и оценить в полной мере все величие и провиденциальность происшедшего с ними. В финале писатель саркастически подчеркивает трусость и филистерское лицемерие такого одномерного «человека середины» (Зомбарт), заключенного в четырех стенах своей частной жизни: «Ужаснулся тогда некто осторожный и отнес на людную улицу, дабы бросить в добычу неведомым. А когда нес, то спиной гнул, как вор, голосом же смеялся и шутил: пусть думает Иерусалим, что от крайнего веселия бродит по улицам некто осторожный!» [1, с. 3].

Таким образом, будучи вполне законченным произведением, новелла «Нерукотворный образ» своеобразно завершает знаменитый «библейский» цикл («Царь» («Из глубины веков») (1904), «Бен-Товит» (1905), «Елеазар» (1906), «Иуда Искарот» (1907)) и, несомненно, существенно дополняет наши представления о позднем периоде творчества одного из крупнейших писателей Серебряного века, «властителя дум» своего времени, Леонида Николаевича Андреева.

Литература

1. Андреев Л. Н. Нерукотворный образ. Биржевые ведомости. 1915. 22 марта. (№ 14741). С. 3.
2. Нямцу А. Е. Идеи и образы Нового Завета в мировой литературе. Ч. 1. Черновцы: Рута, 1999. 328 с.

Секция 7. ЮРИДИЧЕСКИЕ НАУКИ

Шпіляревич Вікторія Вікторівна
*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»
м. Івано-Франківськ, Україна*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАХОДІВ БЕЗПЕКИ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА

У різних державах світу законодавче регулювання заходів кримінально-правового характеру є неоднаковим. Це пояснюється тим, що розробка чи вдосконалення кримінального законодавства конкретної держави здійснюється з урахуванням особливостей власної правової системи та моделі кримінально-правового впливу. Так, згідно положень Кримінального кодексу Республіки Молдова (далі — КК Республіки Молдова) від 18 квітня 2002 року усі заходи кримінально-правового характеру поділяються на [1].

- 1) заходи покарання (Глава VII, ст. ст. 61–74): штраф; позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, позбавлення або анулювання права керувати транспортними засобами; позбавлення військового, чи спеціального звання, класного чину і державних нагород; неоплачувана робота на користь суспільства; позбавлення волі на певний строк; довічне позбавлення волі;
- 2) заходи безпеки (Глава X, ст. ст. 98–106-1).

Зокрема, відповідно до положень ч. 2 ст. 98 КК Республіки Молдови від 18 квітня 2002 року заходами безпеки є [1]:

- 1) примусові заходи медичного характеру;
- 2) примусові заходи виховного характеру;

- 3) висилка;
- 4) спеціальна конфіскація;
- 5) розширена конфіскація.

А зараз більш детальноше про правову природу зазначених вище заходів безпеки.

1. Примусові заходи медичного характеру (ст. ст. 99–102) — це різновид заходів безпеки, передбачені КК Республіки Молдова від 18 квітня 2002 року, які можуть бути застосовані до особи, що вчинила діяння, передбачене кримінальним законом, у стані неосудності або в стані осудності чи обмеженої осудності, але до винесення вироку або під час відбування покарання захворіли на психічну хворобу, що позбавляє її можливості усвідомлювати значення своїх дій або керувати ними. Зокрема, згідно положень ст. 99 зазначеного вище Кодексу до відповідної особи можуть бути застосовані такі види примусових заходів медичного характеру [1]:

- 1) поміщення у психіатричний заклад зі звичайним наглядом;
- 2) поміщення у психіатричний заклад із суворим наглядом.

2. Примусове лікування (ст. 103) — це різновид заходу безпеки, передбачений КК Республіки Молдова від 18 квітня 2002 року, який за клопотанням трудового колективу чи органу охорони здоров'я поряд із покаранням може бути застосований до особи, що вчинила злочин, передбачений кримінальним законом.

3. Примусові заходи виховного характеру (ст. 104) — це різновид заходів безпеки, передбачені КК Республіки Молдова від 18 квітня 2002 року, які застосовуються до неповнолітнього у разі звільнення його від кримінальної відповідальності чи покарання. Зокрема, ч. 1 ст. 104 зазначеного вище Кодексу передбачаються такі види примусових заходів виховного характеру [1]:

- 1) попередження;
- 2) передача неповнолітнього під нагляд батьків, осіб, які їх заміняють чи спеціалізованих державних органів;
- 3) покладення на неповнолітнього обов'язку самостійно відшкодувати шкоду (у разі можливості);
- 4) покладення на неповнолітнього обов'язку брати участь у пробаційній програмі.

Примусові заходи виховного характеру, регламентовані ч. 1 ст. 104 КК Республіки Молдова від 18 квітня 2002 року, є вичерпними і до неповнолітнього може бути одночасно застосовано декілька їх видів.

4. Висилка (ст. 105) — це різновид заходу безпеки, передбачений КК Республіки Молдова від 18 квітня 2002 року, який може бути застосований до іноземних громадян і осіб без громадянства, засуджених

за вчинення на території Республіки Молдова злочину, передбаченого кримінальним законом.

5. Спеціальна конфіскація (ст. 106) — це різновид заходу безпеки, передбачений КК Республіки Молдова від 18 квітня 2002 року, який застосовується щодо майна (в тому числі валютних цінностей) [1], яке:

- 1) використовувалося чи призначалося для вчинення злочину;
- 2) отримано внаслідок вчинення злочину, а також будь-які доходи від використання цього майна;
- 3) передане з метою схилення до вчинення злочину або в якості нагороди за вчинення злочину;
- 4) знаходиться у володінні за відсутності законних на це підстав;
- 5) частково чи повністю перетвореного із майна, одержаного в результаті вчиненого злочином, або із доходів від такого майна;
- 6) є предметом злочинів по легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, чи фінансуванню тероризму.

Варто зазначити, що згідно положень ч. 4 ст. 106 КК Республіки Молдова від 18 квітня 2002 року спеціальна конфіскація може бути реалізована навіть тоді, коли до винного не застосовуються заходи покарання [1].

6. Розширена конфіскація (ст. 106-1) — це різновид заходу безпеки, передбачений КК Республіки Молдова від 18 квітня 2002 року, який застосовується до особи, яка засуджена за вчинення злочинів, перелік яких регламентований ч. 1 ст. 106-1 зазначеного вище Кодексу. При цьому предметом розширеної конфіскації є майно, яке не є предметом спеціальної конфіскації. Більше того, розширена конфіскація у разі сукупної наявності наступних умов [1]:

- 1) вартість майна, отриманого засудженим протягом 5 років, що охоплюють період, який передував вчиненню злочину, і період після вчинення злочину до дати винесення вироку, істотно перевищує законно отримані ним доходи;
- 2) судовою інстанцією на підставі поданих у справі доказів встановлено, що відповідне майно одержано за вчинення злочинів, перелік яких регламентований ч. 1 ст. 106-1 КК Республіки Молдова від 18 квітня 2002 року.

Аналізуючи інститут заходів безпеки, регламентованих КК Республіки Молдова від 18 квітня 2002 року, не можна не звернути увагу на те, що відповідно до положень ч. 1 ст. 98 зазначеного вище Кодексу останні застосовуються з метою усунення «небезпечного стану», у якому перебуває особа, і таким чином не допустити в майбутньому повторного вчинення нею діянь, передбачених кримінальним законом [1].

Таким чином, підводячи підсумки з усього вище наведеного, слід зазначити, що основним завданням реалізації заходів безпеки, передбачених КК Республіки Молдова від 18 квітня 2002 року, є забезпечення ефективного кримінально-правового впливу на злочинність та досягнення тих цілей, які стоять перед кримінально-правовою політикою відповідної держави.

Література

1. Уголовный кодекс Республики Молдова от 18 апреля 2002 года. URL: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=331268&lang=2>

**МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЦЕНТР
РАЗВИТИЯ НАУКИ И ТЕХНОЛОГИЙ**

**МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
«ИНТЕРНАУКА»**

Сборник тезисов научных трудов

**XL МЕЖДУНАРОДНАЯ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ:
«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ»**

Харьков– Вена–Берлин

«28» марта 2019

Издано в авторской редакции

Адрес: Украина, г. Киев, ул. Павловская, 22, оф. 22

Контактный телефон: +38(044) 222-5-889

E-mail: info@international-science.com

<http://international-science.com>

<http://inter-nauka.com>

Подписано в печать 19.04.2019. Формат 60×84/16

Бумага офсетная. Гарнитура SchoolBookAC. Печать на дупликаторе.

Тираж 100. Заказ № 435.

Цена договорная. Напечатано с готового оригинал-макета.

Напечатано в издательстве ООО «Центр учебной литературы»

Свидетельство про внесения субъекта издательской деятельности в
государственный реестр издателей, изготовителей и распространителей
издательской продукции: Серия ДК № 2458 от 30.03.2006